

Stichting Streekeigen Producten Nederland

Duurzaamheidsverslag 2015

De Stichting Streekeigen Producten Nederland heeft tot doel om de productie en afzet van maatschappelijk verantwoord gemaakte streekproducten te ondersteunen. Hiervoor beheert SPN het landelijk keurmerksysteem van het Erkend Streekproduct en de aangesloten regionale merken, en laat ze projecten uitvoeren. Op deze manier levert ze een bijdrage aan duurzame regionale ontwikkeling in Nederland. Duurzaam omdat de productie en afzet van streekproducten een bijdrage levert aan de versterking van de regionale economie. Duurzaam ook omdat van de productie van streekproducten volgens de criteria van het Erkend Streekproduct een positief effect uitgaat op het streekeigen cultuurlandschap, milieu en dierenwelzijn. Het voorliggende verslag geeft een samenvatting van de ontwikkelingen in 2015.

Ontwikkeling van het keurmerk 'Erkend Streekproduct'

- Vanuit het hele land is het aantal aanvragen voor het Erkend Streekproduct sterk toegenomen ten opzichte van eerdere jaren. Opmerkelijk is de belangstelling uit Brabant, lange tijd een witte vlek op de kaart (m.u.v. de Brabantse Wal Asperge). In 2015 hebben zich 9 'losse' bedrijven bij SPN aangesloten voor de certificering van hun product(en).
- In 2015 zijn de aanvragen van 7 bedrijven voor het Erkend Streekproduct **afgewezen**. In 3 gevallen betrof de (belangrijkste) reden voor afwijzing het gebruik van grondstoffen en de verwerking buiten de streek. In 4 gevallen werd de aanvraag afgewezen op basis van onvoldoende prestaties op het gebied van dierenwelzijn (2x dikbilkoeien, 1x geen vrije uitloop buiten voor de vleesvarkens, 1x geen vrije uitloop buiten voor de vleeskuikens/kippen). Het pluimveebedrijf heeft inmiddels aangegeven een nieuwe aanvraag te overwegen gezien het feit dat de dierenwelzijnsaspecten aanzienlijk zijn verbeterd.
- Op de **Veluwe** zijn 10 nieuwe bedrijven gecertificeerd. Hiervoor is een gezamenlijke werving gedaan met Stichting Veluwefonds. Tot de nieuw gecertificeerde bedrijven behoren ook terrein beherende instanties als Natuurmonumenten en SBB met vlees van dieren uit natuurgebieden. Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen tot de oprichting van een nieuwe regionale licentiehouder, Stichting Erkend Veluws Streekproduct. De oprichting vindt plaats in februari 2016.
- In **Twente** zijn met ondersteuning van de Gemeente Almelo (in het kader van de Agenda Stadslandbouw) 10 nieuwe deelnemers geworven voor het Erkend Streekproduct. De erkenning en overhandiging van de certificaten heeft plaats gevonden op 14 januari 2016 op het ROC Twente. De PR in de regionale pers heeft veel positieve reacties opgeleverd. Met de

certificering van de 10 Twentse bedrijven is een goede basis gelegd voor verdere samenwerking in Twente, met de bedrijven, overheden en organisaties.

- Stichting **De Marren** heeft zich in 2014 als nieuwe licentiehouders voor het Friese merengebied (ZW-Friesland) bij SPN aangesloten. In het voorjaar van 2015 is hun streekmerk gelanceerd en zijn de eerste producten gecertificeerd. Op dit moment zijn er 6 bedrijven aangesloten.
- Een aantal van de bestaande licentiehouders **Waddengoud, Zeker Zeeuws, Groene Hart, Wâldpyk** heeft ook in 2015 een aanzienlijke aanwas van nieuwe keurmerkhouders laten zien. Zeker Zeeuws is gegroeid van 24 naar 35 bedrijven en in het Groene Hart zijn inmiddels meer dan 35 aangesloten bedrijven. Een groot deel van de bedrijven in het Groene Hart levert in coöperatief verband aan de Hoogvliet supermarkten in West-Nederland.
- De Stichting Streekproducten Groningen, licentiehouders en beheerder van het merk Gerandeerd Gronings maakt een minder goede periode door. De Stichting draait momenteel op vrijwilligers en heeft moeite de bestaande producenten te betrekken bij haar activiteiten en om nieuwe producenten te werven. Ook geeft de stichting niet of nauwelijks respons op voorstellen en verzoeken vanuit SPN. En gesprek hierover in november heeft de situatie verhelderd, maar nog niet tot oplossingen geleid.
- Sinds september is SPN in gesprek met de Stichting Kempengoed (N-B), eigenaar en beheerder van het streekmerk 'Kempengoed' voor streekproducten en diensten. De stichting heeft moeite om invulling te geven aan haar rol als keurmerkeigenaar en beheerder en heeft SPN gevraagd om de coördinatie en aansturing voor de stichting te doen. SPN heeft zich hiertoe bereid verklaard, maar er moeten nog nadere afspraken worden gemaakt over de invulling en financiële consequenties. Indien de samenwerking van de grond komt zal ook Kempengoed onder het systeem van Erkend Streekproduct komen te vallen. Voorwaarde hiervoor is de verdere invulling van de duurzaamheidsparagraaf in het 'boek van eisen' van Kempengoed.
- Er zijn diverse contacten gelegd met en presentaties gegeven voor (nieuwe) regionale organisaties, zoals Liemers Trots, Maashorstboeren, Landgoed Vilsteren en een nieuw initiatief in het Westland.

'Erkend Streekproduct met meerwaarde voor het regionale cultuurlandschap'

In 2015 is de lijn ingezet om het keurmerk Erkend Streekproduct in belangrijke mate te positioneren als *'met meerwaarde voor het regionale cultuurlandschap'*. Dit biedt mogelijkheden om samenwerkingsverbanden aan te gaan met natuur- en landschapsorganisaties. Het keurmerk wordt daarbij geladen met de bestaande keurmerk criteria / elementen: grondstoffen uit de streek, be- en verwerking in de streek, koe in de wei, vrije uitloop voor kippen en varkens, maatregelen op het gebied van natuur en landschapsonderhoud, weidevogelbeheer, bloemrijke graslanden en perceelranden, hoogstamboomgaarden, oude rassen en gewassen etc. Mogelijke partners zijn: Provinciale Landschappen, Landschapsbeheer Nederland, LandschappenNL, Natuurmonumenten, WNF, Netwerk van Nationale Landschappen

In mei 2015 heeft SPN deze beleidsvoornemens besproken met haar regionale licentiehouders (streekkeurmerken). Deze bespreking is gekoppeld aan een afsluitende bijeenkomst van het Praktijknetwerk 'Een Landschap van Smaken' (over oude rassen en gewassen). Tijdens de bijeenkomst is tevens uitgebreid gediscussieerd over de consequenties van deze beleidskeuzes voor de (interpretatie van) de keurmerkcriteria. Dit mede n.a.v. een aantal verzoeken om ook kasgroenten van substraatteelt te certificeren met het Erkend Streekproduct. Het SPN bestuur heeft dit verzoek afgewezen vanwege het niet grondgebonden karakter van deze teelten en het ontbreken van een meerwaarde voor het regionale cultuurlandschap.

De uitkomsten van de bespreking zijn dat het draagvlak voor de door het bestuur voorgestelde beleidlijnen groot is en dat de interpretatie van het bestuur van de criteria (dus geen groenten van substraat, geen niet grondgebonden intensieve veehouderij) wordt onderschreven.

De afronding van het project **Een Landschap van Smaken**¹ was een goede mogelijkheid om de relatie tussen streekproducten en natuur en landschap te verbeelden en hiermee de visie van SPN tastbaar te maken. Als eindproduct is een e-magazine gemaakt, geschikt voor brede verspreiding onder de regionale organisaties, producenten en partner organisaties:

<http://magazine.erkendstreekproduct.nl/landschapvansmaken/#>

In het magazine zijn een aantal voorbeelden beschreven van allianties tussen streekproducten producenten / regionale licentiehouders en natuur en landschapsorganisaties. Deze voorbeelden dienen als inspiratie voor nieuwe samenwerkingsverbanden op regionaal en boven regionaal niveau.

Gesprekken met natuur en landschapsorganisaties

In de 2^e helft van 2015 zijn diverse gesprekken gevoerd met verschillende **natuur- en landschapsorganisaties** om de mogelijkheden voor samenwerking en een nadrukkelijke verbinding van de activiteiten van natuur- en landschapsorganisaties met het Erkend Streekproduct te verkennen. Er liggen verschillende mogelijkheden voor samenwerking, maar tot concrete allianties is het nog niet gekomen. Dit ligt enerzijds aan het feit dat betreffende organisaties zelf druk waren met interne reorganisaties en fusies (Bijv. LandschappenNL, SCAN) en anderzijds aan het feit dat 'streekproducten' niet tot de kerntaken en dus prioriteiten van betreffende organisaties behoren. Om de kansen die er zijn te benutten zal SPN hierin verder moeten investeren, onder andere in het ontwikkelen van een duidelijke (gezamenlijke) communicatie strategie.

Communicatie, database en website – verbinding met regionale licentiehouders

- Eind 2014 zijn de website en database van gecertificeerde producten vernieuwd. De database is zo ingericht dat alle producten van SPN en de licentiehouders ingevoerd kunnen worden. Per product en bedrijf kunnen de specifieke productiekenmerken worden ingevoerd

¹ Naast de inhoudelijke rapportage is het project ook, zonder noemenswaardige problemen, financieel afgerond. De eindbeschikking is in september 2015 ontvangen.

en beschreven, de duurzaamheidsprestaties worden vermeld en aan worden aangegeven aan welke keurmerken product en bedrijf voldoen. Met de bedrijfsgebonden 'SPN-code' als insteek wordt aansluiting van de verschillende regionale streekmerken bij SPN inzichtelijk en transparant. De regionale licentiehouders dienen de gegevens in de database te actualiseren en de bedrijfscode door te voeren. In 2015 is dit systeem grotendeels ingevoerd, een aantal licentiehouders (waaronder Gegarandeerd Groningen) heeft nog achterstand met de invoering van de gegevens.

- De gegevens in de SPN database kunnen door SPN en de licentiehouders worden gebruikt voor de jaarlijkse administratieve controles. Tevens wordt gekeken of het systeem zo ingericht kan worden dat er jaarlijks een certificaat voor de keurmerkhouders uitgedraaid kan worden.
- SPN heeft het initiatief genomen tot het maken van een e-magazine waarin SPN en de regionale licentiehouders zich kunnen presenteren. Hiermee wordt de verbondenheid van SPN met de regio's benadrukt, en tevens de relatie tussen de regionale licentiehouders onderling. Eind januari 2016 zal het magazine verschijnen.

<http://magazine.erkendstreekproduct.nl/erkend-streekproduct>

Het Streekproductenloket en de wildgroei aan keurmerken

In samenwerking met LTO is in het najaar 2014-1^e helft 2015 een nieuwe impuls gegeven aan het Streekproductenloket <http://streekproductenloket.nu>. In de zomer van 2015 zijn de resultaten geëvalueerd, samen met het ministerie EZ. Uit de evaluatie: *“Geconcludeerd wordt dat de doorontwikkeling van het Streekproductenloket niet de beoogde en gewenste resultaten heeft opgeleverd. De website is geregeld bezocht, maar het bezoek is niet toegenomen als gevolg van de promotie ervan onder leden van LTO organisaties. Hieruit wordt geconcludeerd dat er onder de primaire doelgroep onvoldoende vraag is naar de informatie die op het loket wordt gepresenteerd. De indruk bestaat dat de bezoekers vooral afkomstig zijn uit het onderwijs en ondersteunende organisaties.*

Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van de hygiënecode-module. Echter het gebruik ervan is onvoldoende groot om hier een verdienmodel aan te koppelen. Daarbij komt dat de status van de hygiënecode nog steeds onduidelijk is; er heeft geen erkenning door de NVWA plaatsgevonden.

De conclusies zijn in september / oktober besproken in de vakgroep multifunctionele landbouw van LTO-Nederland en het bestuur van SPN. De LTO Vakgroep betreurt dat de doorontwikkeling van het Streekproductenloket niet tot het gewenste resultaat heeft geleid. De vakgroep ziet onvoldoende mogelijkheden om het Streekproductenloket te continuëren en heeft geen middelen om verder in het loket te investeren.

Het SPN bestuur heeft aangegeven dat het van belang is dat de informatie die is verzameld op de website van het Streekproductenloket beschikbaar blijft voor geïnteresseerde gebruikers. Daarom

onderzoekt zij de mogelijkheid om de informatie te integreren in haar eigen websie, of de site van het Streekproductenloket in afgeslankte vorm in stand te houden.”

Gezien de steeds terugkerende berichten in de pers en politiek over de **wildgroei aan keurmerken** heeft SPN besloten het Streekproductenloket vooralsnog in passieve vorm in stand te houden. Immers, de website geeft een goed en duidelijk overzicht van de verschillende streekproducten (keur-) merken en het verschil tussen een handelsmerk en een keurmerk. SPN kan hierop terugvallen als er vragen komen over dit onderwerp, en kan tevens bij gelegenheid actief de publiciteit zoeken.

Streekeigen Producten Nederland
Januari 2015